

De familienamen Reijm, Reym en Rijm en Het Groene Hart Nieuwerkerk aan den IJssel

door Jolanda Reijm en Jaap Reijm

Nergens anders in Nederland komt de familienaam Reijm of de spellingsvarianten Reym en Rijm tegenwoordig zo vaak voor als in en rond Nieuwerkerk aan den IJssel. Dit was vooral halverwege de twintigste eeuw op de Christelijke Rehoboth school aan de Schoolstraat goed te merken. Op deze school zaten rond de jaren vijftig zoveel kinderen met deze achternaam dat het schoolbestuur besloot om jaarlijks een groepsfoto te maken. Zo werd rond 1950-1951 een foto gemaakt met maar liefst 30 kinderen. Genealogisch onderzoek heeft uitgewezen dat vooral één persoon verantwoordelijk is voor het feit dat deze achternaam in deze regio zo talrijk voorkomt. Deze persoon is in dit artikel dan ook uitgeroepen tot onze favoriete voorouder in het Groene Hart. Alvorens verder uit te wijden over zijn leven kijken we eerst nog even naar zijn voorouders.

1. Huis van Gijs en Teuntje Reijm aan de Kerklaan|

G. H. Reijm

G. H. Reijm.
Handwritten signature

G. H. Reijm
G. van Leunen

2. Handtekeningen Gijsbertus Hermanus Reijm (geboren te Pijnacker in 18-09-1820)|

Voorouders.

De republiek der Zeven Verenigde Nederlanden was in de zeventiende eeuw én van de rijkste gebieden van Europa en telde ongeveer twee miljoen inwoners. Deze economische voorspoed trok duizenden migranten aan. In de zeventiende en achttiende eeuw vestigde ongeveer 1,4 miljoen migranten zich permanent in Holland. Vooral Amsterdam was een typische migrantenstad. Naast de rest van de republiek waren vooral Duitsland en Scandinavië belangrijke herkomstgebieden. Ook de chirurgijn Hendrik Rijn besluit in 1726 zijn geluk te beproeven in het rijke Holland. Op 21-jarige leeftijd emigreert hij van Rees, gelegen in de huidige Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen, naar Amsterdam. Wat Hendrik uiteraard dan niet weet is dat hij met deze verhuizing uiteindelijk de stamvader van alle Reijm-en in het huidige Nederland wordt. Als Hendrik in 1773 op 68-jarige leeftijd in Bennebroek overlijdt is hij twee keer getrouwd geweest en is hij vader van achttien kinderen. Zijn zoon Hermanus uit zijn tweede huwelijk verhuist na zijn huwelijk in 1774 met Elsje Fork naar Hillegom. Samen krijgen ze elf kinderen, maar negen overlijden helaas al op jonge leeftijd. Hun zoon Johannes, onderwijzer van beroep, trouwt in 1806 te Pijnacker met de 27-jarige Lena Houdijker, dochter van Gijsbert Houdijker en Grietje Thuijl.

Gijsbertus Hermanus wordt binnen dit huwelijk als zesde en laatste kind op 24 augustus 1820 te Pijnacker geboren. Daarmee zijn we inmiddels aangekomen bij onze favoriete voorouder. In 1848 vertrekt hij op 28-jarige leeftijd als arbeider naar Zevenhuizen. Daar woont hij tijdelijk bij zijn aanstaande schoonouders Teunis Karreman en Pietertje Koolwijk aan het Zuideinde 167. Op 19 oktober 1849 trouwt hij aldaar met de zeven jaar jongere dochter des huizes Teuntje Karreman. Zeven maanden later verhuist het jonge echtpaar naar Zuideinde 168, het voormalig woonhuis van zijn zus Lena Reijm en zwager Johannes Lamens. Gijsbertus Hermanus staat dan te boek als 'bouwman'.

3. Geertruida-hoeve (Anno 1849) familie Jan Reijm (Gijs zn)

De eerste Reijm in het Groene Hart

In Zevenhuizen worden hun eerste twee kinderen geboren; Jan, zoals gebruikelijk vernoemd naar zijn opa aan vaderszijde, en Pietertje, vernoemd naar haar oma aan moederszijde. Helaas wordt ze niet veel ouder dan zo'n kleine negen maanden. Later zal blijken dat Gijsbertus Hermanus de enige Reijm uit het gezin in Pijnacker is die zijn achternaam doorgeeft en daarmee is hij de voorouder van de meeste Reijm-, Reym- en Rijm-en in het Groene Hart.

In december 1852 verhuizen Gijsbertus Hermanus en Teuntje en hun 2-jarige zoontje Jan naar een boerderij aan de Kerklaan 45 in Nieuwerkerk aan den IJssel. Hun huis, naast de huidige Piano Workshop staat er anno 2011 nog steeds, zie afbeelding 1. Binnen dertien jaar worden daar nog eens tien kinderen geboren, waarvan zes niet ouder worden dan drie jaar. Zo bestaat het gezin rond 1870 uit vijf kinderen; Jan, Pietertje, Teunis, Lena en Arend.

4. Gezin Oude Jan Reijm met 9 kinderen vermoedelijk 1899|

De boerderij die toen aan de rand van het "oude dorp" stond, maar die nu geheel in de bebouwde kom is opgenomen, was oorspronkelijk door een sloot gescheiden van de weg. Zo bestaat er een leuke anekdote over dochtertje Pietertje. Pieter-tje was ooit zo trots op een nieuwe jurk dat ze haar schort over haar hoofd sloeg om haar jurk zo goed te laten zien. Geblinddoekt liep ze niet over de brug naar de weg, maar juist regelrecht de sloot in! (Bron: N. Stoppelenburg te Oude-water)

Bij de aktes van geboorte blijkt dat Gijsbertus Hermanus, ondanks dat hij een zoon is van een onderwijzer, regelmatig zijn achtemaam anders schrijft. Vier van de twaalf kinderen worden als Reijm ingeschreven en de rest als Rijm. Die "e" ertussen blijft lastig! Van Gijsbertus Hermanus bestaat er, voor het zover het ons bekend is, geen foto. Zijn handschrift is wel te achterhalen, zo staan er in afbeelding 2 een paar van zijn handtekeningen, ingescand van de geboorteakte van zijn eerste zoon Jan.

Bezittingen

Gijsbertus Hermanus duikt in de archieven regelmatig op als koper of verkoper van land in de Zuid- plaspolder, Essepolder en Kortlandpolder. Eind 1868 heeft Gijsbertus Hermanus drie huizen in zijn bezit en diverse landerijen met een totaal oppervlak van 7 hectaren en 4,09 aren. In 1870 verkoopt Gijsbertus Hermanus de boerderij aan de Kerklaan 45 aan Arie van der Ham, bouwman in Nieuwerkerk aan den IJssel en verhuist met zijn vrouw en vijf kinderen naar een boerderij in de Zuidplaspolder. Vier jaar later op 29 juli 1874 komt Gijsbertus Hermanus Reijm op 53-jarige leeftijd te overlijden in Nieuwerkerk aan den IJssel. Hij laat ruim 18 hectaren land, water en gebouwen na. Een boerderij in Nieuwerkerk aan den IJssel in de Zuidplaspolder en een boerderij en diverse percelen in Zevenhuizen in de Eendragtpolder. De eigendommen in Nieuwerkerk aan den IJssel gaan over naar Teuntje Karreman en de vijf kinderen krijgen ook hun deel.

5. Platglas van de Gebr Reijm aan de Westringdijk ca 1910|

De verspreiding van de familienaam

Drie zonen van Gijsbertus Hermanus Reijm zorgen voor de verspreiding van familienaam. De oudste zoon Jan trouwt in 1880 op 29-jarige leeftijd in Waddinxveen met Adriana van der Dussen. Een zus van zijn zwager Willem van der Dussen, weduwe van Leendert de Ruijter en op dat moment moeder van twee kinderen. Het gezin vestigt zich op een boerderij in Waddinxveen. Daar worden nog eens drie zonen geboren. Op 11 mei 1888 vestigen Jan en Adriana en hun vijf kinderen zich in Nieuwerkerk aan den IJssel op de in 1849 gebouwde boerderij de Geertruida-hoeve in de Zuid-plas polder aan de 1e tochtweg 25 (afbeelding 3). Lang mag hun huwelijk niet duren, want op 21 november 1889 komt Adriana op 43-jarige leeftijd te overlijden. Jan hertrouwt ruim vier maanden later met de vijftien jaar jongere Cornelia de Bruin, dochter van Arie de Bruin en Gerarda van den Heuvel en een zus van zijn schoonzus Neeltje de Bruin. Op de Geertruida-hoeve, al jaren een rijksmonument en nu in restauratie, worden nog eens veertien kinderen geboren, waaronder acht zonen. Met de drie zonen uit het eerste huwelijk komt het totaal aantal zonen dus op elf. De foto in afbeelding 4 toont het gezin van Jan en Cornelia vermoedelijk in het jaar 1899 poserend voor de Geertruida-hoeve.

Teunis Rijn wordt veehouder in Zevenhuizen en trouwt in 1885 met Hendrika van der Kraan, dochter van Wouter van der Kraan en Cornelia Buitenhuis. Zij krijgen twee zoons. Gijsbertus Hermanus, geboren in 1886 en Wouter, geboren in 1887. Helaas overlijdt zijn vrouw Hendrika op 5 mei 1888, vijf maanden na de geboorte van hun laatste zoon. Ruim vier maanden later hertrouwt Teunis met Neeltje de Bruin, dochter van Arie de Bruin en Gerarda van den Heuvel. In dit huwelijk worden geen kinderen geboren.

Arend Reijm trouwt met Cornelia Geertruij (Kea) den Hollander, dochter van Pancras den Hollander en Adriana Kortenhoeven. Hun nageslacht is talrijk. Tussen de jaren 1892 en 1909- dus binnen 18 jaar - worden 15 kinderen geboren. Hiervan worden er 9 volwassen. Na het overlijden van een kind kreeg het volgende kind dat werd geboren dezelfde naam. Arend en zijn zonen worden tuinders aan de West Ringdijk in Nieuwerkerk aan den IJssel. Op twee foto's uit 1910 zijn gebroeders Reijm te zien, poserend voor hun platglas (afbeelding 5). Arend wordt na zijn dood in 1932 begraven op het Oude Kerkhof in Nieuwerkerk aan den IJssel. Aan zijn graf is de welstand van dit gezin duidelijk af te lezen.

Anno 2011

De familienaam Reijm en varianten zijn door de jaren heen verspreid over het hele land. Enkele hebben zelfs de oversteek gemaakt naar de Verenigde Staten en Canada. Naar het verleden is de zoektocht naar familieleden aan het begin van de achttiende eeuw in Duitsland nog maar net gestart. Een moeilijke maar boeiende zoektocht. Naar het heden blijft het interessant om de verspreiding van de familienaam te blijven volgen.

Voor familieleden is daarom recentelijk op Facebook de pagina <https://www.facebook.com/Familienamen-Reijm-Reym-en-Rijm-28317461169/> geopend. Foto's van voorouders, anekdotes of ander informatie kunnen daar op een leuke manier met elkaar gedeeld worden.